

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.71>

УДК 336.14:355.271=111

*Н. Г. Савченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2972-5024>*

*С. О. Шевченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5684-4534>*

*І. С. Любчак,
доктор філософії, асистент кафедри фінансів
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-3988-2704>*

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

*N. Savchenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Department of Finance, State University of Trade and Economics*

*S. Shevchenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Finance, State University of Trade and Economics*

*I. Liubchak,
PhD in Finance, Banking and Insurance, Assistant
of the Department of Finance, State University of Trade and Economics*

TAX REVENUES IN THE SYSTEM OF FORMATION OF THE CONSOLIDATED BUDGET OF UKRAINE

Стаття присвячена актуальним питанням визначення фіскальної ефективності податкових надходжень у доходах Зведеного бюджету. Формування податкових надходжень є важливим інструментом забезпечення сталого суспільно-економічного розвитку країни при збереженні стабільності фінансово-бюджетної системи. У ході дослідження проаналізовано динаміку податкових надходжень у доходах Державного бюджету України та місцевих бюджетів, розраховано частку податкових надходжень у доходах бюджетів, досліджено прогностні показники в частині податкових надходжень у середньостроковій перспективі та обґрунтовано перспективні напрями посилення дієвості та результативності податкових надходжень в системі формування доходів Зведеного бюджету. На основі проведеного дослідження визначено перспективні напрями посилення податкової політики, що дозволять фінансово-бюджетній системі функціонувати більш ефективно. У цьому контексті доцільним є подальше підвищення фіскальної ефективності, що проявляється в забезпеченні оптимального балансу між рівнем податкового навантаження на національну економіку, прозорістю та стабільністю податкової системи, а також результативністю механізмів податкового адміністрування.

The article is devoted to the topical issues of determining the fiscal efficiency of tax revenues in the revenues of the Consolidated Budget. The formation of tax revenues is an important tool for ensuring the sustainable socio-economic development of the country while maintaining the stability of the financial and budgetary system. The study aims to determine the fiscal efficiency of tax revenues in the system of forming the consolidated budget of Ukraine. The study analyzed the dynamics of tax revenues in the revenues of the State Budget of Ukraine and local budgets, calculated the share of tax revenues in budget revenues, examined forecast indicators in the medium-term perspective and substantiated promising directions for strengthening the effectiveness and

efficiency of tax revenues in the system of forming revenues of the Consolidated Budget. Based on the conducted study, promising directions for strengthening tax policy were identified, which will allow the financial and budgetary system to function more effectively. In this context, it is advisable to further increase fiscal efficiency, which is manifested in ensuring the optimal balance between the level of tax burden on the national economy, the transparency and stability of the tax system, as well as the effectiveness of tax administration mechanisms. Ensuring the effectiveness of fiscal policy requires harmonizing the growth rate of the tax burden with the pace of economic development, which will contribute not only to the stability of the financial system but also to increasing the competitiveness of the national economy in the global environment. The introduction and observance of the principles of economic expediency, fairness, and neutrality of taxation are priority factors in increasing public trust in state institutions and forming sustainable financial discipline. Strengthening the fiscal efficiency of tax authorities, in turn, creates the prerequisites for strengthening the revenue side of the Consolidated Budget, increasing economic activity and investment potential, as well as strengthening the competitiveness of the national economy in the long term.

Ключові слова: *Зведений бюджет, Державний бюджет, місцеві бюджети, податкові надходження, фінансова ефективність, доходи бюджету.*

Keywords: *Consolidated budget, State budget, local budgets, tax revenues, fiscal efficiency, budget revenues.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Зведений бюджет як невід'ємна частина фінансово-економічної системи країни забезпечує належний рівень макроекономічної рівноваги, що реалізується через раціональну політику формування доходів та цільового використання видатків бюджету. Доходи бюджету є базисом для виконання державою

покладених на неї функцій та відображають економічні відносини держави з підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами, що виникають внаслідок стягнення податків та зборів. В умовах економічних перетворень публічні фінанси загалом та Зведений бюджет, зокрема, є основним інструментом регулювання макроекономічної ситуації в країні.

Формування фінансових ресурсів Зведеного бюджету в переважній більшості відбувається за рахунок податків та зборів, що демонструє фіскальну направленість бюджетної політики. Зростання частки податкових надходжень у бюджеті демонструє зниження рівня тіньової економіки в країні. Податкові надходження відіграють визначальну роль у забезпеченні фінансової спроможності держави та її територіальних громад. З огляду на сучасні трансформаційні процеси та виклики, перед якими постає фінансова система країни, дослідження податкових аспектів в частині формування Зведеного бюджету набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фіскальної ефективності податкових надходжень у доходах бюджетів усіх рівнів є досить поширеним та досліджуваним у працях таких науковців. Зокрема, науковці

І. Чугунов та М. Пасічний [1] у своїх дослідженнях констатують, що вплив фіскальних інструментів на економічний розвиток визначаються перерозподілом ВВП через державні фінанси, моделлю фіскальної архітектури відповідної країни та якістю інституцій. В свою чергу, дослідники Я. Німак і Т. Тучак [9] відзначають, що ефективність податкової політики прослідковується через фіскальні важелі, як-от податкові пільги, можуть суттєво підтримати бізнес у складних економічних умовах, стимулюючи розвиток індустріальних парків і створення нових робочих місць.

А. Нікітішин [5] зазначає, що одним із важливих завдань податкової політики є забезпечення повноти сплати платниками податків і зборів, нарахованих податкових зобов'язань, а рівень податкового боргу негативно

впливає на стан виконання бюджету країни, зменшує дієвість бюджетно-податкової політики. В продовження, І. Ярошенко [11] акцентує увагу, що зміни в податковому законодавстві під час війни сприяють скороченню податкового навантаження на підприємства, що дозволяє їм зберігати фінансову стабільність і продовжувати свою діяльність.

Фіскальний потенціал податкових надходжень місцевих бюджетів, на думку А. Савкової [8], визначається рівнем економічної активності на місцевому рівні та ефективністю системи збору податків, відповідно, зростанню фіскального потенціалу може сприяти розвитку інфраструктури, соціальних програм і загального економічного піднесення регіону. У той час, як дослідники Сасенко О. Р. і Конєва А. В. [7] розглядають структуру та динаміку податкових надходжень до місцевих бюджетів, спрямовуючи увагу на можливості збільшення фінансового забезпечення територіальних громад через податкові механізми.

Огляд наукової літератури щодо відповідної тематики свідчить про важливість дослідження фіскальної ефективності податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів. Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення та обґрунтування адаптивних змін податкової політики відповідно до умов воєнного стану.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є визначення фіскальної ефективності податкових надходжень в системі формування Зведеного бюджету України.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати динаміку податкових надходжень у доходах Зведеного бюджету України;
- розрахувати частку податкових надходжень у доходах державного та місцевого бюджетів;
- дослідити прогностні показники в частині податкових надходжень у середньостроковій перспективі.

– обґрунтувати перспективні напрями посилення дієвості та результативності податкових надходжень в системі формування доходів Зведеного бюджету.

Виконання зазначених завдань дозволить визначити фінкальну ефективність податкових надходжень в умовах волатильності фінансово-бюджетної системи, а також розширити перспективні напрями удосконалення податкової політики в умовах економічних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Податкові надходження є вагомим інструментом забезпечення стабільності макроекономічного середовища країни. Формуючи дохідну частину Зведеного бюджету, податкові надходження сприяють резильєнтності публічних фінансів в умовах волатильності фінансового ринку, при цьому виступаючи фінансовою основою для реалізації державних соціальних програм, розвитку інфраструктурних об'єктів і впровадження заходів економічного стимулювання та інш. У цьому контексті, особливої актуальності набуває необхідність досягнення оптимального співвідношення між рівнем фінкального навантаження та темпами соціально-економічного розвитку, оскільки надмірний податковий тиск може негативно позначатися на економічній активності в країні.

Першочерговим завданням податкової системи є акумулювання фінансових ресурсів, необхідних для виконання державою своїх функцій, тобто формування фінансового базису для державного та місцевих бюджетів. Крім того, податки та збори є вагомим інструментом державного регулювання економіки, оскільки впливають на інвестиційну активність, обсяги споживання, процеси накопичення та перерозподіл доходів. Податкова політика займає провідне місце в механізмах державного управління економічним розвитком країни.

Динаміка економічних процесів та їх циклічний характер зумовлюють потребу в адаптивності податкових інструментів до змін фінансово-економічного середовища. Пріоритетним є своєчасний і глибокий аналіз

впливу податкової політики на суб'єктів господарювання, їхню економічну активність та динаміку розвитку. Податкова стратегія має бути спрямована на створення сприятливого економічного клімату, стимулювання інновацій та забезпечення соціально-економічної стабільності, при цьому враховуючи як державні пріоритети, так і інтереси платників податків. Відповідно до цього, ефективна податкова система сприяє стабільності державних фінансів, підвищенню інвестиційної привабливості країни та забезпеченню сталого економічного розвитку.

Таблиця 1. Частка податкових надходжень у доходах Зведеного бюджету у 2020-2024 рр., млрд. грн.

Показник		2020	2021	2022	2023	2024
Валовий внутрішній продукт, млрд.грн		4194,1	5459,6	5191,0	6537,8	7658,6
Податкові надходження, млрд.грн	Державний бюд.	851,1	1107,1	949,4	1203,5	1647,2
	Місцеві бюд.	285,6	346,7	393,5	434,5	441,1
	Зведений бюд.	1136,7	1453,8	1342,9	1638,0	2088,3
Доходи бюджету, млрд.грн	Державний бюд.	1076,0	1296,8	1787,4	2671,9	3122,7
	Місцеві бюд.	471,5	580,7	555,1	652,6	679,5
	Зведений бюд.	1376,6	1662,2	2196,2	3104,3	3587,8
Частка податків у доходах бюджету, %	Державний бюд.	79,1	85,4	53,1	45,0	52,7
	Місцеві бюд.	60,5	59,7	70,9	66,6	64,9
	Зведений бюд.	82,6	78,0	61,1	52,8	87,0
Частка податків у ВВП, %	Державний бюд.	20,3	20,3	18,3	18,4	21,5
	Місцеві бюд.	6,8	6,3	7,5	6,6	5,7
	Зведений бюд.	27,1	26,6	25,8	25,0	27,2

Джерело сформовано автором на основі [6]

Дохідна частина Зведеного бюджету є фіскально-спрямованою та формується в переважній більшості за рахунок податкових надходжень. Упродовж 2020-2021 рр. питома вага податкових надходжень становила від 82,6 % до 78,0 % загального обсягу фінансових ресурсів Зведеного бюджету. Однак у 2022–2023 роках спостерігалось суттєве зниження даного показника в межах 61,1 % та 52,8 %. Зниження податкових надходжень істотно вплинуло на поглиблення бюджетного дисбалансу та зростання дефіциту. Першопричиною даної тенденції стало зниження економічної активності в

країні, порушення стійкості фінансової системи країни та демографічні коливання, що спричинено початком повномасштабного вторгнення.

Основну частину податкових надходжень формують внутрішні податки на товари та послуги, зокрема акцизний податок на підакцизні товари, вироблені в Україні, акцизний податок на імпортовані підакцизні товари, податок на додану вартість (ПДВ) з продукції вітчизняного виробництва та ПДВ із товарів, ввезених на митну територію. Найбільшим джерелом податкових надходжень залишається податок на доходи фізичних осіб, тоді як найменші частки забезпечують рентна плата та ввізне мито.

У цьому контексті вагомим є те, що відповідно до положень статті 49 Закону України «Про Державний бюджет на 2025 рік» встановлено наступний порядок розподілу податку на доходи фізичних осіб: 21% зазначеного податку спрямовується до Державного бюджету, 15% – до обласних бюджетів, а 64% – до бюджетів територіальних громад за місцем здійснення трудової діяльності платника. Особливої уваги заслуговує норма, згідно з якою ПДФО, утриманий із грошового забезпечення військовослужбовців, співробітників поліції та інших осіб рядового і начальницького складу, у повному обсязі зараховується до Державного бюджету. Така політика спрямована на усунення бюджетних дисбалансів, які виникли через повне зарахування військового ПДФО до місцевих бюджетів.

Як компенсаторний механізм у відповідь на скорочення податкових надходжень у 2022–2023 рр. було активізовано використання неподаткових надходжень. Зокрема, у 2023 році частка неподаткових надходжень зросла до 37,1% загальних доходів бюджету, тоді як у 2021 році цей показник становив лише 18,7%. Для подальшого нарощення неподаткових доходів доцільно посилити доходність від приватизаційних процесів і систему управління державними активами.

Важливим є те, що зниження темпів акумуляції доходів до Зведеного та зменшення податкових надходжень, що в свою чергу вплинуло на інституційну архітектуру фіскальної політики. Причинно-наслідковий

зв'язок такої динаміки зумовлений низкою економічних чинників. Зокрема, в умовах воєнного стану значна кількість суб'єктів господарювання, включаючи підприємства критичної інфраструктури, вимушено повністю або частково припинили господарську діяльність, що, у свою чергу, спричинило істотне скорочення податкових надходжень і підвищення рівня безробіття. Ці процеси мали комплексний вплив на формування доходної частини бюджетів усіх рівнів, посилюючи недоотримання коштів від податків і зборів.

Динаміка податкових надходжень до Зведеного бюджету безпосередньо корелює зі збільшенням обсягів мінімальних соціальних гарантій, зокрема таких, як мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум і розмір мінімальної пенсії. Ці показники виступають важливими детермінантами бази оподаткування, що сприяє нарощенню доходів бюджету. Водночас варто зазначити, що одним із вагомих чинників впливу на бюджетні показники стало запровадження системи податкових пільг, яка має як позитивні, так і негативні наслідки для фіскальної стабільності. Окрему увагу слід приділити проблемі зовнішньої та внутрішньої міграції населення України, що справила негативний вплив на податкові надходження до бюджетів усіх рівнів. Масове зменшення чисельності платників податків спричинило скорочення надходжень від податку на доходи фізичних осіб, а також знизило купівельну спроможність населення, що вплинуло на динаміку податкових платежів, пов'язаних із внутрішнім споживанням.

Аналіз бюджетних показників свідчить, що до початку повномасштабного вторгнення частка місцевих бюджетів у доходах Зведеного бюджету України (без урахування офіційних трансфертів) залишалася відносно стабільною, коливаючись у межах 22,3%–23,3%. У 2022 році було зафіксовано зростання цього показника до 24,4%, що обумовлювалося збільшенням надходжень від податку на доходи фізичних осіб. Зазначена динаміка свідчить про вагомий вплив нових джерел доходів на структуру консолідованого бюджету.

Аналітичні дані таблиці 1 свідчать про те, що у середньостроковій перспективі прогнозується поступове зниження частки місцевих бюджетів у доходах Зведеного бюджету, що пов'язано як із демографічними чинниками (зменшенням чисельності працездатного населення), так і з економічними процесами (перерозподілом фінансових ресурсів на користь державного сектору для забезпечення оборонних потреб). Перерахування військового ПДФО на оборонні потреби (стаття 49 Закону України «Про Державний бюджет на 2025 рік») призводить до суттєвого скорочення дохідної бази місцевих бюджетів, водночас підвищуючи фінансові можливості державного бюджету у сфері фінансування оборони та безпеки.

Таким чином, ключовим чинником, що визначав зміну частки місцевих бюджетів у структурі Зведеного бюджету у 2022 році, було саме військове ПДФО. Вагомою є необхідність розроблення компенсаторних механізмів, які дозволять забезпечити фінансову спроможність місцевих бюджетів та їхню здатність ефективно виконувати делеговані повноваження, незважаючи на зростання централізації бюджетних ресурсів у державному секторі.

Таблиця 2. Заходи, включені в доходи державного та місцевих бюджетів на 2025-2027 рр., млрд. грн.

Найменування заходу	2025 (прогноз)		2026 (прогноз)		2027 (прогноз)	
	Держ. бюджет	Місц. бюджети	Держ. бюджет	Місц. бюджети	Держ. бюджет	Місц. бюджети
Відновлення частки податку на доходи фізичних осіб, яка зараховується до державного бюджету	11,4	-11,4	15,9	-15,9	18,7	-18,7
Поступове наближення ставок акцизу на тютюнові вироби до рівня ЄС	27,5	-	38,9	-	24,1	-
Поступове наближення ставок акцизу на пальне до рівня ЄС	44,9	7,4	55,8	13,3	107,7	19,3

Джерело сформовано автором на основі [2]

Відповідно до Бюджетної декларації на 2025-2027 рр. у середньостроковій перспективі урядом країни заплановано реалізувати відповідні заходи щодо посилення фіскальної спроможності податків. Зокрема, відновлення зарахування до державного бюджету податку на доходи фізичних осіб у розмірі 4 відсотки, що тимчасово спрямовувався до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, такий захід вплине на зростання доходів державного бюджету на 11,4 млрд. грн. у 2025 році, при цьому скоротивши дану суму у місцевих бюджетах. Політика щодо поступового наближення ставок акцизу на тютюнові вироби та пальне сприятиме збільшенню податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів до 24,1 млрд.грн., 107,7 млрд.грн. та 19,3 млрд. грн у 2027 році відповідно. Представлені заходи ще раз акцентують увагу на фіскальній значущості податкових надходжень у системі формування доходів бюджетів усіх рівнів.

Роль податків у системі державного регулювання економічних процесів визначається їхнім впливом на обсяги та структуру суспільного виробництва, а також на динаміку економічного розвитку. Забезпечення стабільності формування бюджетних доходів і досягнення фіскальної достатності потребує розробки комплексної концепції розвитку податкової системи, що ґрунтується на реалістичних прогнозах соціально-економічного розвитку країни та детальній оцінці податкового потенціалу окремих адміністративно-територіальних одиниць. Раціональний розподіл та закріплення податкових надходжень між рівнями бюджетної системи виступає ключовою передумовою формування дохідної частини як державного, так і місцевих бюджетів.

Ефективна система податкового регулювання повинна базуватися на чітко визначених законодавчих механізмах встановлення, справляння та перерозподілу податкових надходжень між бюджетами різних рівнів. Серед першочергових завдань бюджетно-податкової політики слід виділити: подальше спрощення процедур адміністрування податків і зборів; створення

сприятливого податкового середовища для платників; удосконалення структури податкової системи з метою посилення ролі прямих податків, зокрема прибуткового оподаткування; модернізацію інструментів і принципів справляння бюджетоутворюючих податків; підвищення якості адміністрування місцевих податків і зборів; а також постійне вдосконалення податкового законодавства для забезпечення його відповідності сучасним викликам.

Забезпечення результативності бюджетно-податкової політики потребує узгодження темпів зростання податкового навантаження з темпами економічного розвитку, що сприятиме не лише стабільності фінансової системи, а й підвищенню конкурентоспроможності національної економіки у глобальному середовищі.

Висновки. Податкові надходження є вагомим інструментом формування доходів бюджетів усіх рівнів. Дієвість та результативність податкової політики сприяє забезпеченню стійкості фінансово-бюджетної системи, темпам соціально-економічного розвитку і посилення рівня добробуту населення. Удосконалення регуляторного впливу податкової політики на економічні процеси передбачає підвищення фіскальної ефективності, що проявляється в забезпеченні оптимального балансу між рівнем податкового навантаження на національну економіку, прозорістю та стабільністю податкової системи, а також результативністю механізмів податкового адміністрування. Запровадження та дотримання принципів економічної доцільності, справедливості та нейтральності оподаткування виступають пріоритетними чинниками підвищення суспільної довіри до державних інституцій і формування стійкої фінансової дисципліни. Зміцнення фіскальної ефективності податкових надходжень, у свою чергу, формує передумови для посилення дохідної частини Зведеного бюджету, нарощенню економічної активності та інвестиційного потенціалу, а також посилення конкурентоспроможності національної економіки у довгостроковій перспективі.

Література

1. Chugunov I., Pasichnyi M. (2024). Fiscal policy and economic development. *Publishing House «Baltija Publishing»*. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-494-8-14>
2. Бюджетна декларація на 2025-2027 роки. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_declaration_for_2025-2027-733
3. Державний веб-портал бюджету для громадян. *Open budget*. URL: <https://openbudget.gov.ua>
4. Національна стратегія доходів на 2024-2030 роки. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy.p>
5. Нікітішин А. (2023) Податкова політика в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-1-8571>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
7. Саєнко О. Р., Конєва А. В. (2022). Податкові надходження як складник дохідної частини органів місцевого самоврядування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 1. С. 38-42.
8. Славкова А. А. (2024). Податкові надходження в доходах місцевих бюджетів України та їх фіскальний потенціал. *Бізнес Інформ*. № 2. С. 210-220.
9. Тучак Т., Німак Я. (2023). Фіскальні важелі та правові засади створення індустриальних парків в Україні. *Економіка та суспільство*. № 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-64>
10. Чугунов І., Пасічний М., Нікітішин А. (2022). Доходи Державного бюджету України в умовах воєнного стану. *SCIENTIA FRUCTUOSA*. № 5. С. 124-137.
11. Ярошенко І. В. (2023) Бізнес у воєнний час: особливості оподаткування. *Бізнес Інформ*. № 4. С. 137-142.

References

1. Chugunov, I. and Pasichnyi, M. (2024), "Fiscal policy and economic development, *Publishing House "Baltija Publishing"*, DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-494-8-14>.
2. Ministry of Finance of Ukraine (2024), "Budget declaration for 2025-2027", available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_declaration_for_2025-2027-733. (Accessed 05 May 2025).
3. The official site of Open budget (2025), "State budget web portal for citizens", available at: <https://openbudget.gov.ua> (Accessed 06 May 2025).
4. Ministry of Finance of Ukraine (2024), "National revenue strategy for 2024-2030", available at: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/National%](https://www.mof.gov.ua/storage/files/National%20revenue%20strategy%20for%202024-2030.pdf) (Accessed 06 May 2025).
5. Nikityshyn, A. (2023), "Tax policy under martial law", *Mizhnarodnyi naukovi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky"*. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-1-8571>.
6. The official site of the Ministry of Finance of Ukraine (2025), available at: <https://mof.gov.ua/uk/> (Accessed 05 May 2025).
7. Sayenko, O.R., and Koneva, A.V. (2022), "Tax revenues as a component of the revenue part of local governments", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, Vol. 1, pp. 38-42. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.34-7>
8. Slavkova, A.A. (2024), "Tax revenues in the revenues of local budgets of Ukraine and their fiscal potential", *Biznes Inform*, Vol. 2, pp. 210-220.
9. Tuchak, T. and Nimak, Ya. (2023), "Fiscal levers and legal principles of creating industrial parks in Ukraine", *Ekonomika ta suspilstvo*, Vol. 48. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-64>.
10. Chugunov, I., Pasichnyy, M., and Nikityshyn, A. (2022), "Revenues of the State Budget of Ukraine under martial law", *SCIENTIA FRUCTUOSA*, Vol. 5, pp. 124-137.
11. Yaroshenko, I.V. (2023), "Business in wartime: features of taxation", *Biznes Inform*. Vol. 4, pp. 137-142.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2025 р.